

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OPINTOJAKSOT-tuunaamo

Pidämme esityksen ajan mikrofonit kiinni,
keskustelupalstaa saa käyttää aktiivisesti
– kommentoida, kysyä ja kertoa hyvistä käytänteistä!
Esityksen jälkeen aikaa kysymyksille ja huomioille.

Vastaamme mahdollisesti avoimiksi jääneisiin kysymyksiin sekä keräämme keskustelupalstan huomiot ja ideat → lähetämme nämä sähköpostilla ensi viikon aikana osallistujille.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tuunaamo 26.11.2020

Opintojaksot

Teijo Koljonen,
Kati Mikkola
Hanna Pohjonen
Kristian Smedlund

Lukiokoulutus ja taiteen perusopetus –ryhmä
Svenskspråkig utbildning

Opintojaksojen muodostaminen

Pakolliset opinnot
(moduulit)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot
(moduulit)

Paikalliset valinnaiset opinnot

”opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain”

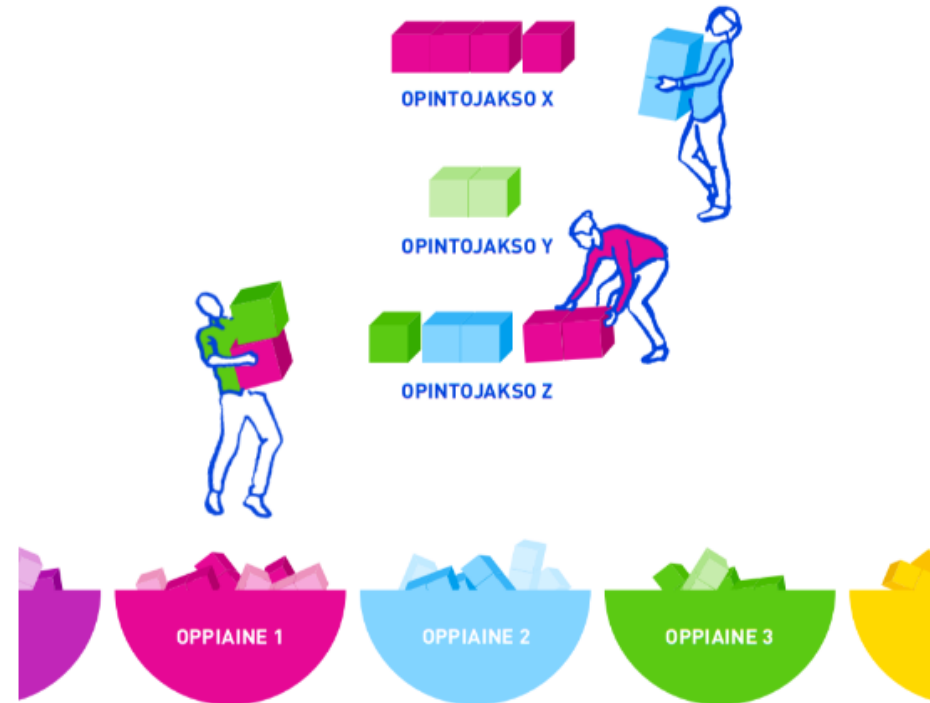
- ”Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä **lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit**. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita”.
- ”Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden,...

Tarkenne-
taan
tarvitta-
essa
tavoittei-
ta ja
sisältöjä

Opintojakso on ”paikallisen opetussuunnitelman yksikkö, joka muodostetaan moduuleista”.

Opiskelijat valitsevat opintojaksoja!

Opintojaksojen raaka-aineena moduulit

Lukiassa opiskellaan opintojaksoittain kurssien sijaan. Opintojaksot rakennetaan Lops-perusteissa kuvatuista moduuleista. Yksi opintojakso voi sisältää yhden tai useamman oppiaineen moduuleja.

Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Monen oppiaineen yhteisessä opintojaksossa annetaan jokaisesta aineesta oma arvosana.

1 op 2 op 3 op valinnainen pakollinen

Opintojaksojen muodostaminen oppiaineiden moduuleista

Mitä yhdistetään oppiaineiden moduuleista?:

- Oppiaineiden moduuleiden tavoitteet ja sisällöt
- Laaja-alaisuus
- Tiedot, taidot ja asenteet
- Pedagogiset ratkaisut, työskentelymenetelmät ja näytöt (arviointi)
- Korkeakoulu, työelämä ja kv-yhteistyö

Montako oppiainetta on tarkoituksenmukaista yhdistää? Vai järjestetäänkö opetus oppiaineittain?

”Opinto-
jakso”

Milloin yhdistetään?

Koko opintojakso yhdessä/yhteisopettajuus, selkeästi kukin oppiaine erillään (viittauksia toisiin oppiaineisiin) vai jotain näiden välillä?

Onko mahdollista opettaa yli jaksorajojen?

Oppiaineen oma
tieteenala perustana!

Kahden oppiaineen pakolliset moduulit yhdistävä opintojakso

ÄI1GE1 Maailma muutoksessa

ÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op) + GE1 Maailma muutoksessa (2 op)

Maantieteessä ympäristön ja alueiden muutosten tarkastelu ja ajankohtaisten uutisten seuraaminen takaavat äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelulle todellisten, ajankohtaisten tekstien hyödyntämisen.

Oppiaineiden moduulien yhdistäminen mahdollistaa esimerkiksi seuraavien sisältöjen monipuolisen käsittelyn:

- ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja
- ihmiskunnan muutoksia
- alueelliset ajankohtaiset uutiset
- kirjoitusprosessi
- tekstien pohjalta kirjoittaminen
- kielen- ja tekstinhuoltoa, intertekstuaalisuus.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet:

- Vuorovaikutusosaaminen
- Monitieteinen ja luova osaaminen
- Yhteiskunnallinen osaaminen
- Eettisyys ja ympäristöosaaminen

**Pakollisen ja valinnaisen
moduulin yhdistävä
opintojakso**

ÄI6GE4 Viestintää muuttuvassa maailmassa (4 op)

ÄI6 Kirjoittaminen 1 (2 op) + GE4 Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (2 op)

Opintojakso koostuu pakollisesta äidinkielen ja kirjallisuuden moduulista sekä valinnaisesta maantieteen moduulista. Maantieteen moduuli osoittaa, miten erilaisia tekstejä (esimerkkinä geomedia) käytännössä sovelletaan nykyajassa ja tutkimuksissa. Äidinkieli ja kirjallisuus avaa tekstien luotettavuutta ja ohjaa niiden kriittiseen tarkasteluun.

Oppiaineiden moduulien yhdistäminen mahdollistaa esimerkiksi seuraavien sisältöjen monipuolisen käsittelyn:

- tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutukset tekstin merkityksiin
- muut tekstit oman kirjoittamisen pohjana
- tekstien luotettavuus (infograafien informaatioarvo)
- geomedian pohjalta kirjoittaminen
- geomedian vaikuttamisprojektin kirjoittamisprosessi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet:

- Hyvinvointiosaaminen
- Vuorovaikutusosaaminen
- Monitieteinen ja luova osaaminen
- Yhteiskunnallinen osaaminen
- Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kahden pakollisen ja yhden pakollisen/valinnaisen moduulin muodostama opintojakso

”Opintojakson arvosana määräytyy **oppiaineen tavoitteiden**, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan”

- GE1: osaa analysoida ympäristön muutosten (*ilmastonmuutos*) syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla sekä tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- FY2: osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia sekä saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta (*ilmastonmuutos*)
- KU2: tutkii ja tulkitsee... kestävän tulevaisuuden näkökulmista, ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä, ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia... ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta
- Miten **opettaa, oppia ja arvioida** em. tavoitteita? Portfolio, oppimispäiväkirja, posterit, esitelmä, video, vastamainos, tutkielma, referaatti, väittely, koe...

**Kolmen pakollisen moduulin
muodostama opintojakso**

Tutkiminen tutuksi BI1KE2PS1

Opintojakson moduulit

Kemia

Kemia ja minä (KE1) 1 op ●	Kemia ja kestävä tulevaisuus (KE2) 1 op ●	Molekyylit ja mallit (KE3) 2 op ●	Kemiallinen reaktio (KE4) 2 op ●	Kemiallinen energia ja kiertotalous (KE5) 2 op ●	Kemiallinen tasapaino (KE6) 2 op ●
--------------------------------------	---	---	--	--	--

Biologia

Elämä ja evoluutio (BI1) 2 op ●	Ekologian perusteet (BI2) 1 op ●	Ihmisen vaikutukset ekosysteemei... (BI3) 1 op ●	Solu ja perinnöllisyys (BI4) 2 op ●	Ihmisen biologia (BI5) 2 op ●	Biotekniikka ja sen sovellukset (BI6) 2 op ●
---	--	--	---	---	--

Psykologia

Toimiva ja oppiva ihminen (PS1) 2 op ●	Kehittyvä ihminen (PS2) 2 op ●	Tietoa käsittelevä ihminen (PS3) 2 op ●	Tunteet ja mielenterveys (PS4) 2 op ●	Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5) 2 op ●
--	--	---	---	--

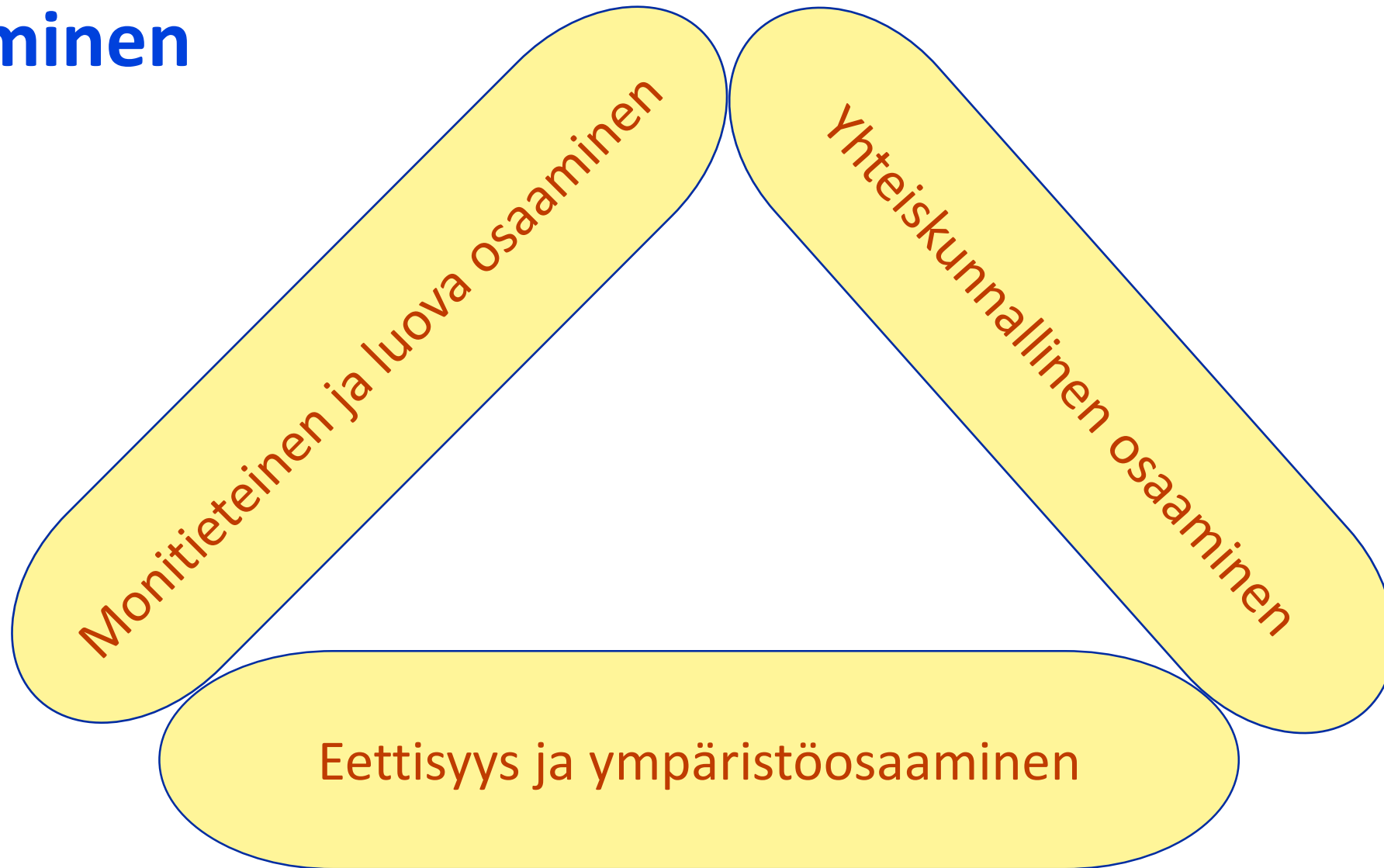
Yhteistä tieteellinen tutkimus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa (KE2)
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan (BI1)
- ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on, ja sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimukseen (PS1)

Vastaavia yhtymäkohtia löytyy valittujen moduulien keskeisistä sisällöistä.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla tieteelliseen tutkimukseen eri näkökulmista ja havainnollistamalla sitä, että biologinen, kemiallinen ja psykologinen tieto perustuvat tutkimuksiin. Opintojaksossa tutustutaan tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin ja prosessiin sekä tutkimuksen teon käytänteisiin.

Miten:

Opintojaksossa tarkastellaan esimerkkitutkimuksia ja harjoitellaan tieteellisen tekstin lukemista.

Ryhmässä perehdytään teemaan: ympäristönmuutos ja ilmastonmuutos / luonnonvarojen kestävä käyttö ja kiertotalous / hyvinvointi ja ilmastoahdistus. Käsitellyksi ryhmässä tulee biologian, kemian ja psykologian näkökulmat.

Kukin ryhmä/ryhmän jäsen (tai pari) perehtyy yhteen tutkimukseen, jonka referoi muulle ryhmälle.

Ryhmä valmistelee muulle opetusryhmälle tutkimuksista esityksen, jossa esitellään tutkimusten vaiheet, niissä käytetyt menetelmät ja saadut tulokset sekä pohditaan tutkimusten merkitystä ja hyötyä.

Yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan pohtimalla tutkimustoiminnan *yhteiskunnallista merkitystä* yleisesti ja opintojaksossa tarkasteltujen esimerkkitutkimusten osalta erityisesti.

→ Tämä toteutuu osana edellä kuvattuja ryhmätöitä ja ryhmätöiden esittelyiden yhteisessä reflektoinnissa.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista vahvistetaan tarkastelemalla biologian, kemian ja psykologian alaan kuuluvien tutkimusten *eettisiä periaatteita* yleisesti sekä pohtimalla eettisestä näkökulmasta ryhmätöissä käsiteltyjä esimerkkitutkimuksia.

→ Tämä toteutuu osana edellä kuvattuja ryhmätöitä ja ryhmätöiden esittelyiden yhteisessä reflektoinnissa.

Arviointi esimerkkiopintojaksossa

Tutkiminen tutuksi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson arviointia ryhmätyössä.

Formatiivista arviointia on:

- opettajan antama palaute ryhmätyön aikana
- itse- ja/tai vertaisarviointi ryhmätyöskentelystä.

Summatiivisesti arvioidaan ryhmätyön esittely (suullinen ja kirjallinen osuus).

Ryhmätyön painoarvo oppiainekohtaisessa arvosanan muodostamisessa on kemiassa noin 40 %, biologiassa noin 20 % ja psykologiassa noin 20 %.

Huom! Tämän lisäksi opetussuunnitelmaan kirjataan oppiainekohtaiset huomiot arvioinnista, esim. mahdolliset loppukokeet ja muut näytöt.

Opintojakson arvosanan muodostaminen

Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, **arvosanat annetaan oppiaineittain**. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Arviointi

Opintojakso OJ1 (6 op):

KE2	YH3	ENA2
9	7	9
1 op	2 op	3 op

Oppimäärät:

KE (2 op)	8	9	
YH (6 op)	9	8	7
ENA (12 op)	7	9	6

Päätösarvosana:

ka

	8,50	9
	8,00	8
	7,67	8

$$(1 \times 7 + 3 \times 9 + 2 \times 6 + 2 \times 8 + 2 \times 8 + 2 \times 7) / 12 = 7,67$$

Usein kysytyjä kysymyksiä

- Voiko moduuleja jakaa, kun muodostetaan opintojaksoja?
- Saako opintojaksoja hajauttaa eri jaksoihin (periodeihin)?
- Onko laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet sisällytettävä jokaisen oppiaineen johonkin opintojaksoon?
- Kuinka monta oppiainerajat ylittävää opintojaksoa tulee olla?
- Miten opintojaksot näkyvät todistuksessa?
- Jaksojärjestelmät: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/luke-lukioiden-kehittamisverkosto#anchor-pohdintaa-jaksojarjestelmista>
- Miten ePerusteissa muodostetaan valtakunnallisen moduulin ja paikallisten valinnaisten opintojen yhteinen opintojakso?

Temaattiset opinnot ja lukiodiplomit tukemassa laaja-alaista osaamista

Temaattiset opinnot (Luku 6.22)

- laaja-alaista osaamista kehittäviä
- ”tuntijaossa”: valtakunnallisia valinnaisia opintoja 6 op
- tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa

Lukiodiplomit (Luku 6.23)

- mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla
- suorittaminen hyödyntämässä ja syventämässä lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista
- 8 oppiainetta/oppiaineryhmää: kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta, media, musiikki, tanssi, teatteri
- 2 op laajuisina opintoina
- osana jonkin oppiaineen oppimäärää valinnaisena opintona tai koulukohtaisen oppiaineen osana

Horisontissa näkyvät hyödyt

Opiskelija:

- Nivelvaihe perusopetuksesta toiselle asteelle joustavammaksi
- Oppimaan oppiminen (*form.*)
- Pois pirstaleisuudesta **kokonaisuuksien hahmottamiseen**, opintojen sisällöt rikastuvat
- Työmäärän kohtuullistaminen
- Uuden oppiminen: dialogisuus, **osallisuus, toimijuus - yhteistyötaidot**
- Vaihtoehtoisia reittejä ja mahdollisuuksia osoittaa osaaminen
- pitkäjänteinen työskentely/oppiminen
- Pois tiukasta arviointiviikosta: *mitä yksittäinen koe mittaa – milloin taasen on kokeen aika (vrt. yo)?*

Opettaja:

- Vastuun jakaminen:
 - Opiskelutaitojen harjoittaminen (*form.*)
 - Laaja-alaisuus
- Uuden oppiminen, sparraus:
 - Opettamisesta -> yhdessä oppimiseen
 - Opettajuuden murros, vertaisoppiminen
- Työajan ja -määrän kohtuullisuus
 - Mahdollisuus hyödyntää jaksojärjestelmää tarkoituksenmukaisemmin
 - Yhteistyötä opettamisessa, vierailuissa, näytöissä, arviointityössä
- Työyhteisö tarvitsee jokaista!

The background features abstract, flowing shapes in shades of green and blue. A thick green band curves from the top right towards the center, while a blue band curves from the bottom left towards the center, creating a sense of movement and depth.

Kiitos!

- LOPS-työkalun ohjeet:

<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=171990755>